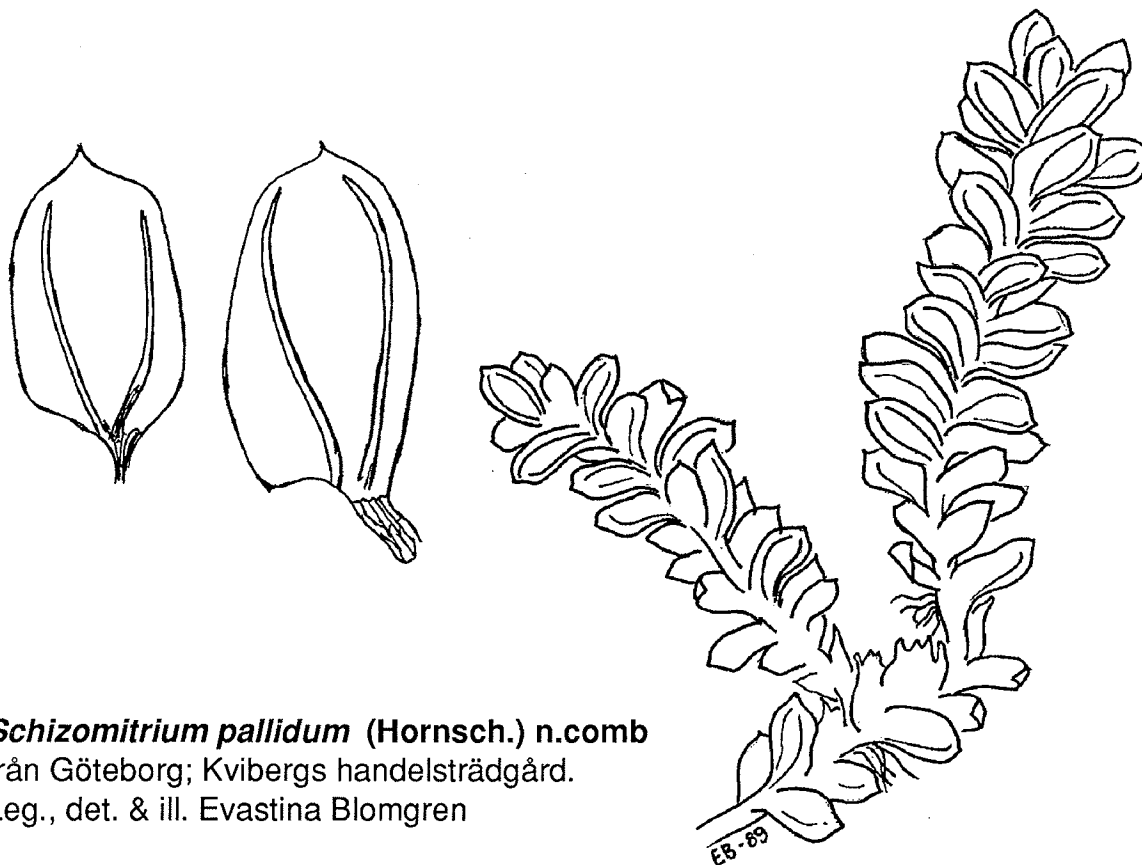

vol. 33 nr 1 1990

Mossornas Vänner

***Schizomitrium pallidum* (Hornsch.) n.comb**
från Göteborg; Kvibergs handelsträdgård.
Leg., det. & ill. Evastina Blomgren

innehåller:

BERGQVIST, S.	Kynne älv – inventering av mossfloran	1
BLOMGREN, E.	Långväga gäst eller invandrare	5
HALLINGBÄCK, T.	Något om grön sköldmossa, <i>Buxbaumia viridis</i> , och dess ekologi i Sverige	7
DAMSHOLT, K. & HALLINGBÄCK, T.	Rättning till Scapanianyckel	10
HALLINGBÄCK, T.	Väktare – mossor	12
	Exkursionsrapporter	13
	Vårprogram	18
	NBS' exkursion 1990	20
	Exkursionshelg på Sotenäset	21
	Årsredovisning	22
	Kallelse till årsmötet	25

FÖRENINGENS SYFTE OCH MÅLSÄTTNING: Att befrämja den amatör-bryologiska verksamheten i de nordiska länderna.

VERKSAMHET:

- Periodisk publikation, "Mossornas Vänner".
- Floristiska inventeringar.
- Exkursioner.
- Kurser, utbildning.
- Bestämningsservice.

PRENUMERATION: 50 kr för 1990. Medlemmar erhåller inbetalningskort med årets första nummer. Familjemedlemmar (erhåller ej tidskrift) 10 kr.

PUBLIKATIONER: **Mossornas Vänner**. Tidigare nummer 12.50 kr/styck.

Frakt- & exp.avgifter: <10 ex: 20 kr, >10 ex: 40 kr. **Vitmossor i Norden**. Fält-handbok, 121 s. Pris med frakt 70 kr. **North-West European Sphagna**.

Engelskspråkig version med något annorlunda uppläggning av föregående fält-handbok. Pris med frakt 60 kr. Beställningar göres genom inbetalning till postgirot.

POSTGIRO: 13 37 88-0.

REDAKTÖR FÖR TIDSKRIFTEN:

Pär Johansson
Birgittagatan 4 B
414 53 Göteborg
Tel. 031-12 94 83

INSTUKTION FÖR SKRIBENTER: Artiklar och notiser av alla slag är välkomna (och behövs)! Original i A4-format med 2,5 cm marginaler. Bifoga engelskspråkig sammanfattning med artiklar av mera allmänt intresse. Skicka gärna artikel/text på diskett, det underlättar redigering! Helst litet diskettformat (3,5") men även 5,25" accepteras. Använd Macintosh eller IBM-kompatibel dator, och tala om vilken dator och vilket program du använt.

SISTA INLÄMNINGSDAG för material till nästa nummer: 1990-06-31.

Kynne älv – inventering av mossfloran.

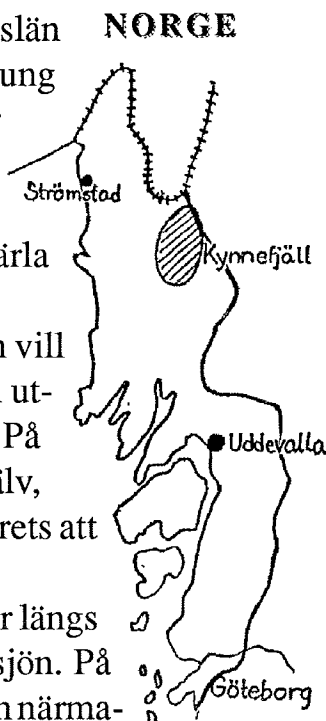
SVEN BERGQVIST

Kungshamn

Kynnefjäll är ett höjdområde i nordöstra hörnet av Bohuslän och på västsidan av fjället störtar sig **Kynne älv**, med ursprung i Norge, ner mot Södra Bullaresjön med en mängd forsar och fall. Kynne älv har ett fast öringbestånd, 4 stycken bäverkolonier och, på norska sidan, några utterpar. Av bevingade innevånare i anslutning till älven må nämnas forsärla och strömstare.

Vattenfall har börjat kasta sina blickar på Kynne älv och vill förvandla kraften i de brusande forsarna till elektricitet, en utbyggnad som skulle reducera älven till en ringlande bäck. På grund av den planerade vattenkraftanläggningen i Kynne älv, har jag fått i uppdrag av Naturskyddsföreningens Tanumskrets att inventera mossfloran i och invid älven.

Helgen den 21-22 oktober 1989 besöktes ett antal lokaler längs Kynne älvs nedre lopp mellan Busjön och Södra Bullaresjön. På dessa lokaler undersöktes mossfloran, dels i älven, dels i den närmaste, av älvens vatten direkt påverkade, omgivningen.

Sammanfattning av biotoperna

Själva **älvfåran** är anmärkningsvärt fri från mossor, däremot växer i de mer stillaflytande partierna rikligt med fanerogamer. I vattnet växande mossarter, *Fontinalis antipyretica* och *Hygrohypnum ochraceum*, endast funna på var sin lokal. Levermossan *Scapania undulata* växer submerst här och där längs hela älvfåran.

Överspolade **stenar och klippor** i eller intill älvfåran: otrolig dominans av *Racomitrium aciculare*. Andra arter man hittar i denna biotop är *Bryum alpinum*, *B. muehlenbeckii* och *Blindia acuta*.

Inslag av **cement** finns, dels vid gamla konstruktioner i anslutning till fallet i Sundshult, dels i anslutning till broar över älven. Mossor man hittar i anslutning till cementen är t ex

Schistidium apocarpum, *Bryoerythrophyllum recurvirostrum*, *Encalypta streptocarpa* och *Barbula unguiculata*.

I strandkanten växande **träd** uppvisar en rik epifytflora, framför allt på rikbarksträden asp och lönn. Arter som kan nämnas: *Frullania dilatata*, *Radula complanata*, *Bryum flaccidum*, *Homalothecium sericeum*, *Orthotrichum affine*, *O. speciosum* och *Ulotia crispa*.

På promenad längs älvens strandkant stöter man på en mängd fallna, **döda trädstammar** och gamla murkna stubbar. Speciellt i sena förmultningsstadier utgör dessa gynnsamma växtplatser för mossor. Längs älven har på detta substrat bl a observerats levermossorna *Ptilidium pulcherrimum*, *Nowellia curvifolia*, *Lophocolea heterophylla* och *Blepharostoma trichophyllum* samt bladmossorna *Aulacomnium androgynum*, *Herzogiella seligeri*,

Brachythecium salebrosum och *Tetraphis pellucida*.

Skog i anslutning till älven hyser flera mossarter som trivs i relativt opåverkade skogsmiljöer. Exempel härpå är *Dicranum majus* och *Ptilium crista-castrensis*. Vidare finns ett antal mossor med normalt västlig utbredning, t ex *Plagiothecium undulatum* och *Rhytidadelphus loreus*. Dessutom finns i vissa partier mer krävande arter, som *Cirriphyllum piliferum*, *Eurhynchium hians*, *E. praelongum* och *Plagiochila asplenoides*.

Strandnära **våtmarker**, översvämmade vid högvatten i älven, finns på en del ställen utefter älven. Här hittar man ett antal olika vitmossor samt en del för kärr- och myrmarker typiska mossor som *Calliergonella cuspidata*, *Aulacomnium palustre*, *Calliergon cordifoli-*

um, *C. stramineum* och *Drepanocladus exannulatus*.

Leriga och sandiga strandbrinkar - den kanske mest intressanta biotopen i undersökningen. Förutom den överallt närvarande bållevermossan *Pellia epiphylla*, noterades en mängd andra levermossor i ofta rika förekomster. Typiska arter denna biotop: *Diplophyllum obtusifolium*, *Nardia scalaris*, *Jungermannia gracillima*, *Fossombronina wondraczekii*, *Scapania curta*, *S. irrigua* och *Riccia sorocarpa*. Bland ler- och sandälskan- de bladmosser i denna biotop må nämnas: *Fissidens bryoides*, *Atrichum tenellum*, *Oligotrichum hercynicum*, 3 arter *Pogonatum*, *Pleuridium subulatum*, *Dicranella schreberana* och *D. rufescens*.

.....

Artförteckning

Nomenklaturen följer Hallingbäck & Söderström (1987).

LEVERMOSSOR:

Barbilophozia atlantica
Barbilophozia barbata
Blasia pusilla
Blepharostoma trichophyl-
lum
Calypogeia fissa
Calypogeia integristipula
Calypogeia muelleriana
Cephalozia bicuspidata
Cephalozia lunulifolia
Cephaloziella divaricata
Chiloscyphus pallescens
Diplophyllum albicans
Diplophyllum obtusifolium
Fossombronina wondraczekii
Frullania dilatata
Jungermannia gracillima
Lepidozia reptans
Lophocolea bidentata
Lophocolea heterophylla
Lophozia silvicola
Lophozia ventricosa
Lophozia wenzelii
Marsupella emarginata

Nardia scalaris
Nowellia curvifolia
Plagiochila asplenoides
Plagiochila porelloides
Ptilidium ciliare
Ptilidium pulcherrimum
Radula complanata
Riccia sorocarpa
Scapania curta
Scapania irrigua
Scapania nemorea
Scapania undulata
Tritomaria quinqueidentata

BLADMOSSOR:

Amblystegium serpens
Amphidium mougeotii
Andreaea rothii
Andreaea rupestris
Atrichum tenellum
Atrichum undulatum
Aulacomnium androgynum
Aulacomnium palustre
Barbula unguiculata
Bartramia ithyphylla

Bartramia pomiformis
Blindia acuta
Brachythecium albicans
Brachythecium reflexum
Brachythecium rutabulum
Brachythecium salebrosum
Bryoerythrophyllum recurvi-
rostrum
Bryum alpinum
Bryum argenteum
Bryum capillare
Bryum flaccidum
Bryum muehlenbeckii
Calliergon cordifolium
Calliergon stramineum
Calliergonella cuspidata
Ceratodon purpureus
Cirriphyllum piliferum
Climacium dendroides
Dicranella heteromalla
Dicranella rufescens
Dicranella schreberana
Dicranum fuscescens
Dicranum majus
Dicranum montanum

Dicranum polysetum	Plagiomnium cuspidatum	Racomitrium lanuginosum
Dicranum scoparium	Plagiomnium elatum	Rhabdoweisia crispata
Drepanocladus exannulatus	Plagiomnium undulatum	Rhizomnium punctatum
Encalypta streptocarpa	Plagiothecium denticulatum	Rhytidiadelphus loreus
Eurhynchium hians	Plagiothecium undulatum	Rhytidiadelphus squarrosus
Eurhynchium praelongum	Pleuridium subulatum	Rhytidiadelphus triquetrus
Fissidens bryoides	Pleurozium schreberi	Sanionia uncinata
Fontinalis antipyretica	Pogonatum aloides	Schistidium apocarpum
Funaria hygrometrica	Pogonatum nanum	Scleropodium purum
Grimmia trichophylla	Pogonatum urnigerum	Sphagnum auriculatum
Hedwigia ciliata	Pohlia annotina	Sphagnum compactum
Herzogiella seligeri	Pohlia bulbifera	Sphagnum fallax
Homalothecium sericeum	Pohlia camptotrachela	Sphagnum girgensohnii
Hygrohypnum ochraceum	Pohlia nutans	Sphagnum magellanicum
Hylocomium splendens	Polytrichum commune	Sphagnum capillifolium
Hypnum cupressiforme	Polytrichum formosum	Sphagnum palustre
Isopterygium elegans	Polytrichum juniperinum	Sphagnum papillosum
Leucobryum glaucum	Polytrichum piliferum	Sphagnum subnitens
Mnium hornum	Pottia truncata	Tetraphis pellucida
Oligotrichum hercynicum	Ptilium crista-castrensis	Thuidium erectum
Orthotrichum affine	Racomitrium aciculare	Thuidium tamariscinum
Orthotrichum diaphanum	Racomitrium aquaticum	Ulota crispa
Orthotrichum speciosum	Racomitrium elongatum	
Plagiomnium affine	Racomitrium heterostichum	

.....

Kommentar till mossinventeringen

Mossfloran vid Kynne älvs nedre lopp domineras av mer eller mindre allmänna mossor, med ett starkt inslag av västliga arter och med något nordligt inslag. De leriga och sandiga strandbrinkarna är mycket artrika och skulle sannolikt påverkas mest av en eventuell reglering av vattennivån under mossornas vegetationsperiod, september-maj. Starrmader och andra våtmarker i anslutning till älven skulle torrläggas om vattennivån sänktes. Vitmossor och andra kärrmossor skulle påverkas negativt. De mest ovanliga arterna längs Kynne

älvs nedre lopp, *Barbilophozia atlantica*, *Blindia acuta* och *Bryum muehlenbeckii*, växer i anslutning till vattenfall och forsar och är troligtvis helt beroende av forsdimma och vattenstänk.

Det stora antalet funna mossarter (140 st, varav 37 levermossor) i älven och i områden och biotoper direkt påverkade av älvens vattenflöde kan förklaras av älvsträndernas skiftande utseende och karaktär.

Behjälplig vid fältarbetet och vid det efterföljande bestämningsarbetet har varit Eva-stina Blomgren, Göteborg.

Långväga gäst eller invandrare?

EVASTINA BLOMGREN

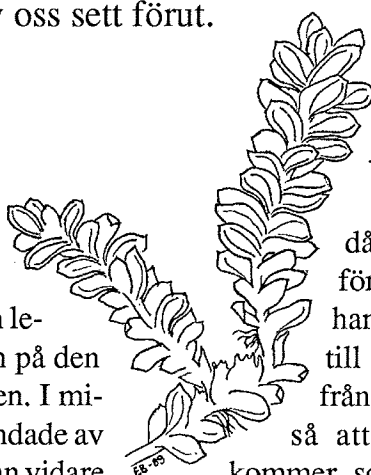
Göteborg

Lördagen den 28 oktober uppsökte mossvännen Sven B. och jag Kvibergs handels-trädgård i Göteborg för att inhandla en krukväxt till värdinnan för en liten festlighet. I växthuset upptäckte vi gröna mossmattor på de bord som krukväxterna stod på. Sven fick idén att leta efter bållevermossan *Lunaria*, som ju skall finnas endast på sådana ställen i Sverige. Därför tog vi med oss några rejäla mosstuvor att undersöka. Väl hemma vid stereoluppen upptäckte vi ingen *Lunaria* men väl en annan mossa, som ingen av oss sett förut.

Mossan är mycket liten (skotten c.a 1 cm) och har ett speciellt utseende med ett kraftigt plattat skott och ett krypande växtsätt. Den liknar en levermossa, ända tills man får syn på den kraftiga, långa och dubbla nerven. I mikroskop avslöjas att bladen är tandade av utskjutande cellhörn, och man kan vidare se en kraftig papill över varje cell.

Med hjälp av Crum-Anderson, Mosses of Eastern North-America, bestämdes mossan till *Schizomitrium pallidum* (Hornsch.) n. comb, en mossa som förekommer spridd i Florida och de tropiska delarna av Amerika. Den är beskriven från Brasilien. I andra mossfloror, t.ex. Grout och Bartram (se ref) heter mossan *Callicostella scabriseta* (Hook) Jaegr. & Sauerb.l.c. eller *Callicostella pallida* (Hornsch.) Jaeg. Namnet *Callicostella* har i Crum-Anderson ersatts av det äldre giltiga namnet *Schizomitrium*. Släktet verkar inte vara fullt utrett.

I Göteborgsherbariet finns flera kollekter av arten, de två senaste från Ecuador 800315 av L.Andersson och från Florida 811003 av Sven Fransén. Här är mossa fertil och dessutom större och kraftigare än de små skott jag funnit i Göteborg.

Vid ett förnyat besök i handels-trädgården efter ett par dagar, då jag för övrigt fann mer av mossan, försökte jag ta reda på hur den kunnat hamna i Göteborg. Växterna levereras till handelsträdgården huvudsakligen från Danmark och Holland. Dock är det så att yukkapalmerna ursprungligen kommer som stambitar från Honduras till Holland, där de under några år får växa till sig, innan några av dem hamnar på handelsträdgården i Kviberg. Denna spridningsväg tycks vara möjlig.

Intressant vore att ta reda på om mossan finns i andra växthus i Sverige, där kontakt finns med Mellanamerika, samt om man kan finna den i de aktuella växthusen i Holland. Än så länge kan man ju följa den på sin växtplats i Göteborg för att ta reda på om det är en tillfällig gäst, eller om den verkligen på allvar etablerat sig i handelsträdgården.

Litteratur:

- Crum-Anderson:** Mosses of Eastern North America (1981)
Grout: Mossflora of North America (1936-39)
Bartram: Mosses of Guatemala (1949)

Något om grön sköldmossa (*Buxbaumia viridis*) och dess ekologi i Sverige

TOMAS HALLINGBÄCK
Knivsta

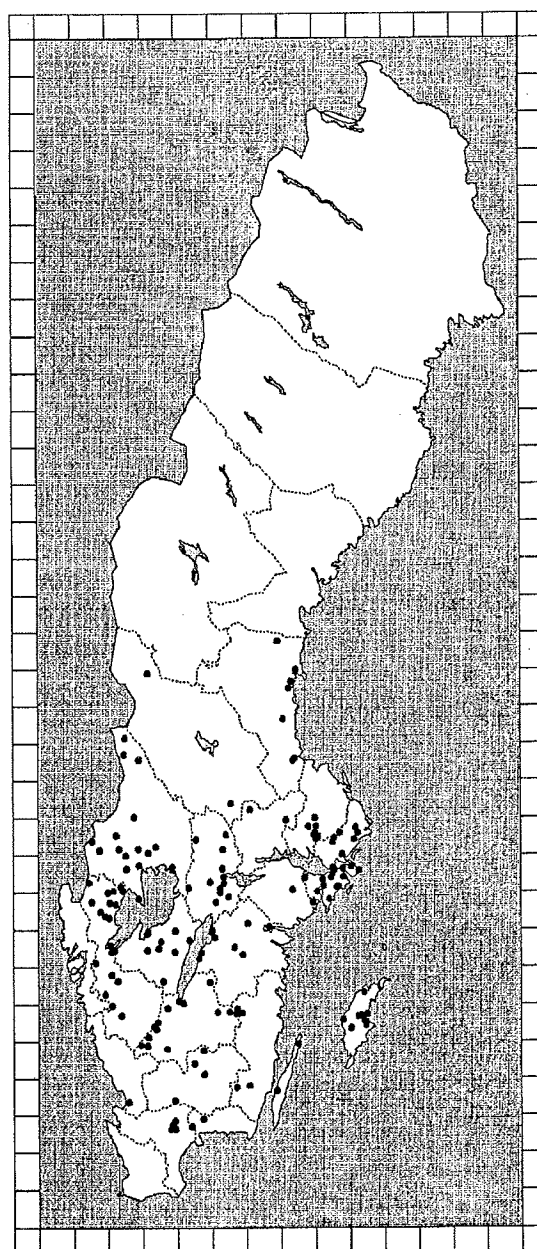
ABSTRACT: *Buxbaumia viridis* is usually reported as an epixylic bryophyte, on logs as well as stumps, but it occurs also on the ground. At higher altitudes in Sweden it seems to prefer soil instead of decaying wood.

Grön sköldmossa *Buxbaumia viridis* anges i floror och annan litteratur förekomma främst på murken ved (Hallingbäck & Holmåsen 1985, Ingelög et al. 1984, Krusenstjerna 1945, Nyholm 1969 m fl). Som alternativ uppges den sällsynt växa på vedhumus (Mönkemeyer 1927), humusrik jord (Nyholm 1969), jord och förna på fuktiga skogsstigar, myrstackar och i kärrmark bland ruttnande vitmossa (Möller 1923).

Förutom dess ekologi är grön sköldmossa även speciell genom att förekomma endast med enstaka sporkapslar (bladen är ju som bekant alltid försumbart små) och kan därför vara svår att upptäcka. Men då och då påträffas den i grupper; t ex 15 individ på en stubbe i Uppland m m (Krusenstjerna 1945).

Då jag för några år sedan började finna arten även på marken fann jag det intressant att undersöka artens växtsätt närmare. Detta utvidgades även till en genomgång av Naturhistoriska riksmuseets och Uppsala Universitets mossherbarier och egna insamligar för en sammanställning.

Min egen erfarenhet av grön sköldmossa bygger på 25 fynd från Småland norrut till Hälsingland. Arten är förmodligen inte så sällsynt som floror och floristiska undersökningar antyder. Finns det murkna trädstammar och stubbar i en skog finns ofta även grön sköldmossa där. Till skillnad från så kallade *obligata vedmossor* växer den både på ved och mark och den tycks inte se skillnad på naturligt fallna träd och sågade t ex stubbar, och inte heller på barr- och lövträdsved. Har under åren funnit den på gran, asp, björk, barrförna och

Utbredningen av grön sköldmossa, *Buxbaumia viridis*, i Sverige.

mineraljord och i herbarierna uppges den växa förutom på gran även på klibbal, ask och bok.

Kontrollen i herbarierna gav även andra intressanta resultat. Det mest påfallande var att underlaget i stor utsträckning angavs som stubbar i mer än hälften av de kollektioner där substratet fanns angivet på etiketten (30 av 58). Antalet fall där den uppgavs växa på marken var 10 och på annan ved än stubbar 18. På flertalet etiketter (ca 144) är inte substratet angivet, men genom att öppna konvoluten och undersöka substratet visade sig 105 bestå av ved, 36 av förna eller jord och i 61 fall gick det inte att avgöra med säkerhet substratet. Lite udda underlag var en gammal träbro (Hälsingland), murkna grangrenar (Uppland), på och mellan rötterna på levande gran (Dalsland). Själv hittade jag den en gång på en bit wellpapp som låg med markkontakt i en granskog i Västergötland.

I två naturskogsreservat i Dalarna och ett i Hälsingland undersökte jag mossfloran för några år sedan. I dessa områden fanns rikligt med murkna granslockar "passande" för *Buxbaumia viridis* och arten eftersöktes därför grundligt men utan resultat. Av en tillfällighet upptäcktes mossan ändå, fast på marken! – på blottlagd jord (djurstig) i Hälsingeskogen och barmatta under gran i de båda Dalaskogarna. Dessutom noterades arten på marken under NBF-exkursionen i Dalsland 1986 på marken vid två tillfällen, båda i områden med rik berggrund och helt nära sköldmossan växte bl a den kalkgynnade mossan *Lophocolea minor*.

– Kan det vara så att förekomster på marken är starkt förbisedda, ersätter vedförekomster i vissa områden och att arten är något gynnad av högt mark-pH?

Flera av förekomsterna av grön sköldmossa växande på marken är nordligt belägna eller åtminstone gjorda i höjdlägen. Fynden i Dalsland och även det ena i Dalarna är dessutom gjorda på jord med alkalisk eller neutral reaktion, att döma av följemossorna. Lokalerna i naturskogarna i Dalarna och Hälsingland är belägna 600 m ö h (Göjå), 210 m (Norrbärke) och ca 400 m (Klövberget). – Kan det innebära att mossan byter substrat från ved i låglandet

till jord i höglandet?

– Är det så att arten i höjdlägen för sin överlevnad klarar sig bättre genom att växa på marken i stället för exponerat uppe på stubbar och lågor samt att den norrut behöver något högre mark-pH än i låglandet?

– Är mossan hotad?

Trots att arten blivit funnen även på triviala växtplatser som t ex stubbar, barmatta i granplantering för att inte tala om wellpappskiva på marken hör arten onekligen hemma i urskogsmiljö och återfinns fortfarande säkrast och i störst mängd i skyddade naturskogar. Eftersom artens huvudsakliga biotop, skog med rikligt av murken ved, är en hotad biotop i landet är även tills vidare grön sköldmossa missgynnad och bör få bli kvar under hotkategorin 4 i listan över hotade mossor som fastställts av Statens naturvårdsverk (Floravårdskommittén för Mossor 1988).

Lokaler där jag funnit arten på marken

Västergötland: Långared sn., Hyggesjöberg, på blöt wellpapp i granskog – 1974 (eget herb.)

Dalsland: Bäcke sn., Korpetjärnsberget, på marken – 1986 (eget herb.)

Dalsland: Fröskog sn., Sörknatten, på jord med *Lophocolea minor* – 1/8 1986 (eget herb.)

Dalarna: Norrbärke sn., Jätturn, på marken i gammelgranskog, dock hittades inga exemplar på lågorna – 1989 (eget herb.)

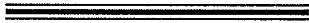
Dalarna: Särna sn., Göljåreservatet, 600 m ö h på marken – 1981 (eget herb.)

Hälsingland: Hassela sn., Klövberget. På naken mineraljord på en djurstig i slutna 100-årig granskog. – 1987 (eget herb.)

Uppland: Alsike sn., Fredrikslund. På barmattan under en tät 30-årig granplantering på före detta ängsmark. – 1987 (eget herb.)

Citerad litteratur

- Augier, J. 1966:** Flore de Bryophytes. Paris.
- Boros, A. 1968:** Bryogeographie und Bryoflora Ungarns. Budapest.
- Floravårdskommittén för mossor 1988:** Preliminär lista över hotade mossor i Sverige. Svensk Bot. Tidskr. 82: 423–445.
- Hallingbäck, T. & Holmåsen, I. 1985:** Mossor — En fälthandbok. Stockholm.
- Krusenstjerna, E.v. 1945:** Bladmossvegetation och bladmossflora i Uppsalatrakten. Acta Phytogeogr. Suec. 19. Uppsala.
- Möller, H. 1923:** Lövmossornas Utbredning i Sverige. VIII. Timmiaceae, Weberaceae, Buxbaumiaceae och Georgiaceae. Arkiv för Botanik 18,(9):1–76.
- Nyholm, E. 1969:** Illustrated Moss Flora of Fennoscandia, fasc. 6.
- Oittinen, V. 1967:** The distribution and ecology of *Buxbaumia aphylla* and *B. viridis* in Finland. Ann. Bot. Fenn. 4: 81–86.
- Smith, A. J. E. 1978:** Moss flora of Britain and Ireland. Cambridge.

Rättning till Scapania-nyckel

KELL DAMSHOLT
København

TOMAS HALLINGBÄCK
Uppsala

Tyvärr har det visat sig att Scapania-nyckeln i boken **MOSSOR (Hallingbäck & Holmåsen 1985, Interpublishing)** har en del brister, bl a så går det inte att nyckla sig fram till *S. uliginosa*. Kell Damsholt har i förarbetet till sin nordiska levermossflora gjort en förbättrad version av denna nyckel och vill gärna att så många som möjligt prövar den och rapporterar eventuella felaktigheter eller svårigheter som ni hittar till honom (Botanisk laboratorium, Gothersgade 140, Dk-1123 København K).

Följande ska ersätta texten på sidan 267:

16. Vid basen av lilla fliken finns extra stora tänder (fig. 441). På klippblock i oceaniska områden. Sälls. *S. gracilis*
— Stora tänder saknas 17
17. Kantceller 25–32 um. I varje cell 5–12 oljejr. Fjällen. Mycket sälls. *S. tundrae*
— Kantceller mindre. 2–6 oljejr. i varje cell 18
18. Groddk. 1-celliga. Bladkant med tänder. Oljejr. långlivade. Rikkärr och översilad basisk sten. Sälls. *S. degenii*
— Groddk. 2-celliga. Bladkant utan tänder. Oljejr. kortlivade 19
19. Groddk. gröna. Köl svagt krökt. Trigonier små. Stränder. Allm. *S. irrigua*
— Groddkorn bruna. Köl rak. Trigonier stora. Kärr. Nordlig. Allm. i fjällen, annars sällsynt *S. hyperborea*
20. Blad konkava, ± Lophozia-lika, tvärfästade på stammen, utan eller med kort köl 21
— Blad aldrig Lophozia-lika, ± snett fästade, med köl 22
21. Skott 1-3 cm långa. Groddk. från bladkanter. Monoik eller dioik. Hanblad något säckformiga vid basen. Svepe vanl. något plattat, sällan trint. Låglandet. Sydvästlig. Mindre allm. *S. compacta*
— Skott 0,2–0,6 (–1,7) cm långa. Groddk. bildas både från bladkanter och bladyta. Dioik. Hanblad tydligt säcklika vid basen. Svepe vanligen uppblåsta och endast svagt tilltryckta. Pionjär. Fjällen. Sälls. *S. obcordata*
22. Lilla fliken tillspetsad, utåtsående eller tillbakavikt, ej nedlöpande. Vanl. är båda loberna spärriga och spretande från varandra, och bladkanter ofta tandade. Kutikulan tätt papillös. Kalk. Mindre allm. *S. aequiloba*
— Lilla fliken trubbig eller rundad, ofta tryckt mot stora fliken. Utan tänder. Kutikula slät eller svagt papillös 23

23. Dioik. Groddkorn gröna till rödaktigt bruna eller rosa, brett ovala till nästan runda, 16–22 (–25) μ m långa. Lilla fliken ofta konvex. Kärr. Allm. i norr. Sälls. i söder *S. hyperborea*
- Paroik. Groddkorn gröna eller sällan äldre skott något brunaktiga, elliptiska, 25–33 μ m långa. Lilla fliken konkav till sällan flat. Högalpin. Sälls. *S. kaurinii*
24. Lilla fliken nedlöpande 25
- Lilla fliken ej nedlöpande 29
25. Köl starkt, ibland oregelbundet krökt 26
- Köl svagt till måttligt krökt, blad tandade 28
26. Blad utan tänder eller med få små tänder 27
- Blad med långa tänder, även på kölens vinge. Paroik. På klippblock. Nordlig. Sälls. *S. spitzbergensis*
27. Lilla fliken brett hjärt- till njurlik, platta till kupade, 0,5–0,45 av den stora fliken. Groddk. okända. Bäckar och källor. Fjällen. Mindre allm. *S. paludosa*
- Lilla fliken rundad och kvadratisk till njurlik, ofta kupad, 0,25–0,50 av stora fliken. Groddk. 1-celliga, gröna till vinröda. Bäckar och källor i fjällen. Täml. allm. *S. uliginosa*
28. Kutikula papillös, särskilt på tänderna. Groddk. 1-celliga, bruna. Låglandet. Allm. söderut *S. nemorea*
- Kutikula överallt tydligt papillös. Groddk. 1–2 celliga, vitgröna. På kalk i låglandet. Sälls. *S. aspera*
29. Skott 0,5–1,2 cm långa. Groddk. mörka eller röda 30
- Skott 1,5–10 cm långa. Groddk. ljusa 31
30. Flikar långt tillspetsade (fig. 443). Ved, humus och sur jord i låglandet. Mindre allm. *S. umbrosa*
- Flikar rundtrubbiga, squarrösa och bladbas slidlik. Kalkrika skrevor. I fjällen mindre allm., i låglandet sälls. *S. cuspiduligera*
31. Flikar tandade 32
- Flikar otandade 33
32. Groddk. 1-celliga, röda-bruna. Lilla fliken starkt kupad. Bladceller med stora svällda trigoner och få stora bruna oljejr. Exponerade klippor. Fjälltrakter. Sälls. *S. crassiretis*
- Groddk. 1–2 celliga, gulgröna. Lilla fliken kupad. Celler oftast med normala trigoner och 2–5 (–6) små oljejr. per cell. På klippor intill vattendrag. Mindre allm. *S. undulata* f. *dentata*
33. Lilla fliken 0,5–0,75 av stora fliken, tryckta mot varandra. Bäckar och sjöar. Allm. *S. undulata*
- Flikarna nästan lika stora 34
34. Skott 3–7 cm långa. Bladens kantceller extra tjockväggiga (fig. 438). Flikar spretiga. Allm. i fjällbäckar. Sälls. i låglandet *S. subalpina*
- Skott 1–2 cm långa. Kantceller ej annorlunda. Flikar tryckta mot varandra. Fjällbäckar och i källor. Fjällen. Sälls. *S. obscura*
35. Flikar nästan lika stora. Bladkant med långa böjda tänder. Oceanisk. Västligaste Norge. Mycket sälls. *S. nimbosea*
- Flikar olikstora. Tänder korta och raka. Oceanisk. Västligaste Norge. Mycket sälls. *S. ornithopodioides*

Väktare – mossor

TOMAS HALLINGBÄCK
Uppsala

Nu är det dags att titta närmare på **hotade mossor**. Som ni vet gjordes en lista över hotade mossor i Svensk Botanisk tidskrift 1988. Kunskapen om dessa är till stora delar fortfarande bristfällig, inte minst om hur de växer och vad de hotas av. Detta gör att vi inte framgångsrikt kan skydda dem, inte ens de arter vi vet lokalerna för, innan vi vet mer om deras ekologi.

Vad vi närmast behöver göra är: att **söka upp lokaler för de mest hotade mossorna**. Om vi hittar dem, beskriva hur de växer, ange med kartskiss exakt läge, hur de växer (underlag, storlek etc) och ifall de hotas av något. Tanken är att den person som gjort denna första inventering söker upp mosslokaler igen efter 3 - 5 år och registrerar ifall den minskat/ökat/mår dåligt etc. För att underlätta verksamheten har vi blivit lovade **pengar till resekostna-**

der och kartor av WWF. En **fältblankett** har vi tagit fram och den bör användas av alla. När ni sedan sänder in fältblanketten till mig registreras uppgifterna i databasen **"Calypso"** (Databanken för hotade växter) och av mig.

För att samordna verksamheten behöver både ni och jag veta vilken art/arter som du vill ansvara för. Lokaluppgifter får ni av mig (i den mån ni inte har "egna" lokaler).

Hör av dig !

Tomas Hallingbäck
Floravårdsgruppen
Databanken, SLU
Box 7072
750 07 UPPSALA

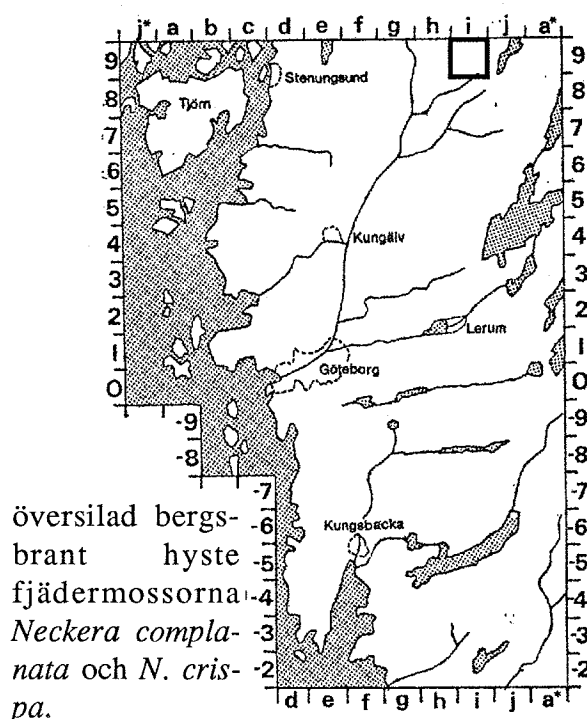
Exkursionsrapporter:

Prässebo 1989-09-17, ruta +9i.

Förutsättningarna för dagens övning var väl inte de bästa, lupp och glasögon mår inte bra av det ständiga regnandet. Dock, de fyra tappra mossvännerna Evastina, Harry A, Pär J och jag, Sven B kämpade efter bästa förmåga och lyckades pricka in sammanlagt 140 mossarter, varav 38 levermossor, på denna nordliga utpost av inventeringsområdet i trakten av **Prässebo**.

För att nå första lokalen, **Storemossen**, fick vi vandra längs en skogsväg hysande den trevliga *Oligotrichum hercynicum* med sina på ventralsidan höga och mycket vågiga lameller. På vägen växte även de två groddkornspohliorna *Pohlia annotina* och *P. bulbifera*. Besöket ute på mossen följde helt standardrutinen: Pär och Harry jagar vitmossor och Evastina rusar som ett skållat troll hit och dit för att pricka in sina kära små, alltid närvarande, levermossor: *Cladopodiella fluitans*, *Odontoschisma sphagni*, *Mylia anomala* och *Kurzia pauciflora*. Antalet vitmossor som Pär och Harry enades om, blev denna dag 16 st, av vilka må nämnas *Sphagnum majus*, *S. pulchrum* och *S. fuscum*.

Vägen från Storemossen gick genom en högstammig blåbärsgrenskog intill **Målarmaden**, där markskiktet dominerades av den vackra kammossan, *Ptilidium crista-castrensis*. En liten bäck i skogen hade stenarna utklädda med *Fontinalis antipyretica* och den grusiga vägkanten var beväxt med bl a *Diplophyllum obtusifolium*. En alldeles intill vägen liggande

Den tredje lokalen denna dag var en lerig bäckravin intill **Lindebacken**, i vars botten Kvarnbäcken rann. Mossor som prickades här var bl a *Fissidens bryoides*, *Plagiomnium elatum*, *Calypogeia fissa* och *Leskea polycarpa*.

Som en avslutning på dagen gjorde vi ett gästspel på Prässebos badplats vid NO-ändan av Bodasjön och den intill sjön liggande fotbollsplanen; här kunde vi glädja oss åt fyndet av *Anthoceros agrestis*, den svarta nålfruktmossan, en värdig avslutning på en regnig men fin mossdag.

Sven Bergqvist

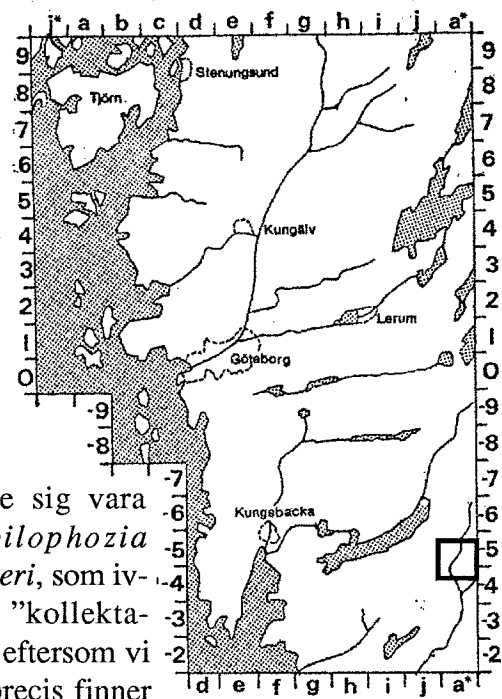
Fotskäl 1989-10-01, ruta -5a*.

En småkulen morgon startade fem mossvänner sitt inventerande på några riktigt lurviga lönnstammar vid **Fotskäls kyrka** sydost Lygnern i norra Halland. De vanligaste trädväxande pleurokarperna kompletterades snabbt med *Zygodon baumgartneri*, *Stroemia obtusifolia*, *Tortula ruralis* och *Tortula papillosa*, när några väldiga askar och almar undersöktes. Kyrkogårdsmuren gav *Antitrichia curtipendula* i ett tjockt täcke. Nedanför kyrkbacken växte gott om *Archidium alternifolium* och *Dicranella rufescens* i skydd av en gårdsgård, och i en bäck nedanför fann vi bl.a. *Amblystegium fluviatile*.

Redan på denna första lokal började groddkornspohliorna droppa in i form av *Pohlia camptotrachela* och *P. annotina*. Dessa blev kompletterade med *P. proliger* och *P. bulbifera* vid nästa stopp, som innebar klängande på de såphala lerbranterna mot ån **Surtan**, som meandrade fram genom betesmarken. Här fann vi dessutom *Marchantia polymorpha* med vackra groddkornsskålar och *Chiloscyphus polyanthos*.

Taggtråden forcerades ännu en gång, och vi begav oss över vägen till en bergig lövskogsdunge, där Hans Olof redan recognoscerat. Här intogs matsäcken, och sedan hungern stillats vidtog mossletandet även här. På en lodvägg växte rikligt med *Cynodontium strumiferum*. På blocken fanns som väntat *Barbilophozia barbata* och *Paraleucobryum longifolium*. På återvägen till bilen fann vi i landsvägsdiket *Calliargonella cuspidata*, *Calliargon cordifolium* och *Campylium chrysophyllum*.

Nu återstod mossen för sphagnumentusiasterna. Vi siktade in oss på **Krokare mossen**, och eftersom Pär orienterade fick vi vända några gånger, innan vi äntligen hittade rätt väg. På stenmuren vid den lilla väg vi följde från en gård uppåt skogen växte en levermossa med fantastiska mängder röda groddkorn. Det

visade sig vara *Barbilophozia hatcheri*, som ivrigt "kollektades", eftersom vi inte precis finner

den vid varje exkursion. Efter att ha passerat en liten sjö under ibland halsbrytande utflykter på gungflyt nådde vi så "mossen", som visade sig vara en riskabelt blöt våtmark, som mest hyste *Sphagnum fallax* och vid kanten *S. fimbriatum*.

Vi beslöt oss i vårt letande efter en högmosse att uppsöka den på kartan utsatta "**Höga mosse**", som låg på hemvägen. Där fann vi äntligen de efterlängttade *Sphagnum*-arterna samt levermossorna *Odonthoschisma sphagni* och *Mylia anomala*. Dessutom fann vi vacker *Splachnum ampullaceum* som vanligt växande på älgspillning.

Nöjda återvände vi i det ljuvliga solskenet, som fram på eftermiddagen lättat upp vår tillvaro, till bilarna och den väntande listan, som slutligen kom att omfatta 132 arter, varav 32 levermossor, ett gott resultat trots att flera vanliga arter saknades. Efter väl förrättat värv skildes vi – Hans Olof Sticher, Pär Johansson, Harry Andersson, Sven Bergqvist och jag själv, Evastina – för att var och en väl hemkommen vidare utforska de medhavda kollekterna.

Hemsjö 1989-10-15, ruta +3a*

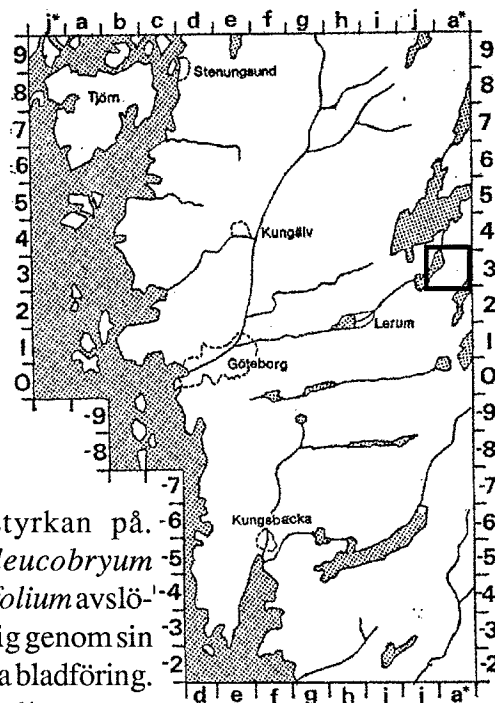
En klar och frostnupen morgon inledde inventerarna vid **Hemsjö kyrka**. Stela leder mjukades försiktigt upp för att förebygga sträckningar och trötta ögon gnuggades klara, allt i ett lugnt tempo så att solen skulle hinna värma upp lite till. På lönnar fann de *Antitrichia*, *Homa-lothecium sericeum*, *Leucodon*, *Orto-trichum affine*, *O. lyellii* och *Pylaisia*. En *Racomitrium* på stenmuren examinerades till *R. elongatum*.

Epifytfloran kompletterades sedermera med *Zygodon baumgartneri* (*vulgaris*) på ask/lönn vid ett gammalt gravfält vid **Skattegården** norr om kyrkan.

Vid **Rydbosjön** kunde vi plocka levermossor på traktorstigar, *Nardia scalaris* givetvis, samt *Jungermannia gracillima*, *Fossombronnia wondraczekii*, *Diplophyllum obtusifolium* och *Calypogeia integristipula* och *C. muelle-riana*. De i sandjorden växande groddkornsbärande *Pohlia*-arterna som insamlades och examinerades av Evastina och Sven visade sig vara *P. annotina*, *P. bulbifera* och *P. camptotrachela*.

I den flacka granskogsbranten var det ganska ensartat, men friskt och stora mängder *Dicranum majus*, *Sphagnum girgensohnii*, *S. russowii* och *S. subnitens* framför allt. *Fontinalis antipyretica* klädde stenarna vid strandkanten. På stenmur satt *Racomitrium heterostichum*, *R. lanuginosum* och *R. elongatum*. En fikapaus avslutade besöket vid sjön.

På jakt efter kryss till artlistan hamnade vi till slut vid stranden av en annan sjö, **Ömmern**, som hade en lite brantare, blockigare och mera östvänd sluttning. Där fann vi bl a annat *Lophozia longidens*, *L. sudetica* och *Tritomaria exsectiformis*. Gahnert fann *Diphyscium foliosum* på jord, och Sven kom nedklättrande från sluttningen med en bit *Blepharostoma* för dem som ville ha något att pröva

luppstyrkan på. *Paraleucobryum longifolium* avslöjade sig genom sin gracila bladföring.

En liten men trevlig mosse som vi döpte till **Hökhultsmossen** (eftersom Hökhult var det närmaste namnet på topografkartan) gav oss *Dicranum affine* (= *D. bergeri*), *Sphagna cuspidatum*, *fuscum*, *tenellum* och framför allt *magellanicum*, liksom levermossorna *Mylia anomala*, *Odontoschisma sphagni*, *Cephalozia loitlesbergeri* och *C. lunulifolia*. Detta trots att en högst betydande del av mossens gröna ytlager hade av mänsklig hand (eller traktor) skalats bort i torvtäkt.

Ett åkerbesök vid **Grimbo** fick avsluta denna exkursionsdag. Endast *Riccia sorocarpa* ville visa sig av våra åkermossor, men som kompensation letade Sven fram tre andra arter ur ett lövskogsparti; *Racomitrium aciculare*, *Rhytidiadelphus triquetrus* och *Pseudoscleropodium purum*.

Totalt 123 arter varav 34 levermossor. Ett godkänt resultat, fast här finns väl förstås mer att hämta?

Vi som var där hette Ola Bengtsson, Sven B, Evastina, Roger Gahnertz, Bertil Gilsenius, Kerstin Gross och pennfäktaren Pär J.

Svartedalen 1989-11-12, ruta +6f.

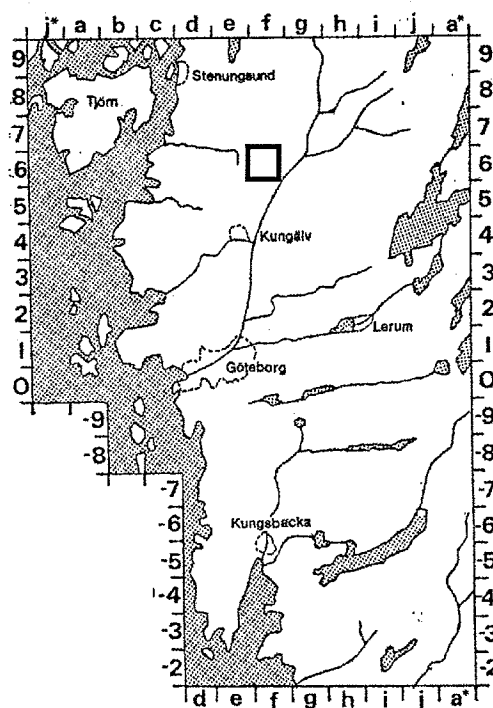
I 10 graders värme den 12 november (!) genomfördes årets sista inventeringsexkursion. Exkursionsområdet var utkanterna av Svartedalen, detta utomordentliga natur- och fritidsområde på en mils avstånd från Kungälv har många skiftande miljöer. Främst kännetecknas naturen av stor sjörikedom och relativt hög luftfuktighet.

I randområdena finns höga bergsstup, ofta med en lerig skogsrand utanför blockmarken. Ett sådant idealiskt mål för mosstudier i närheten av ett vattenfall invid **Lysegården** gav ett rikt utbyte av mindre vanliga arter.

Det ca 15 m höga vattenfallet är några meter brett och ett fritt fall, vilket medför att vattnet slås sönder i ett fint duggregn. Även vid svag vind drar duggregnsmolnen fram över den närmaste omgivningen. Stenblock, lågor, stup och träd är därför insvepta i mossmattor.

Berggrunden består till största delen av gnejs. På vissa ställen finns lättvittrade pegmatitgångar, och stora block av grovstrukturerad pegmatit har brutits loss av frostsprängningen. På ett sådant block växte *Pterogonium gracile*, en art som är känd från endast tre växtplatser i Göteborgsområdet. En annan för området ovanlig art, *Anomodon viticulosus*, fanns både på en lönnstam och på ett block.

Nordväst om vattenfallet förekom *Neckera complanata* och *N. crispa* i fuktsprickor. Den första arten hade rikligt med flageller, när mossan växte längre ut på berget. Vid foten av stupet satt *Thamnum alopecurum* glest. Tre *Fissidens*-arter registrerades: *Fissidens cristatus* var. *mucronatus* på berget, *F. adianthoides* vid kärrgölar och *F. taxifolius* på lerslutningar. I ett stråk på isslipade gnejshällar växte *Porella platyphylla* och *Homalia*

trichomanoides. Normalt brukar sådana här hållar vara mossfattiga, men här fanns tydligen betingelser för kolonisering även av detta besvärliga underlag. Att stora ytor var täckta av triviala arter, som *Racomitrium aquaticum*, *Brachythecium plumosum* och *Isothecium myosuroides* behöver knappast nämnas, om man har erfarenhet av mossfloran i västsvensk natur.

Av markfloran kan nämnas *Eurhynchium angustirete* under hassel och systerarten *E. striatum* i gles granblandskog. *Rhytidiadelphus triquetrus* växte spridd här och där. Det fanns förvånansvärt lite *Ulota bruchii* på hasseln i dalen. Likaså satt *Orthotrichum affine* och *O. lyellii* endast på de yttersta lövträden. Det är kanske för fuktigt i dalen för dessa senast nämnda arter.

Efter att ha klängt över block och stup kände vi ett behov att besöka andra miljöer. Det sedvanliga mossebesöket kunde inte fullföljas som planerat på grund av att älgjakten pågick i det tilltänkta myrrika området. Denna komplettering kan göras enskilt, om det fina höstvädret fortsätter.

I stället styrdes kosan in i Svartedalens sjöområde. Vägen till **Drypesjön** var kantad av nyhyvlade diken. Sådana blottade, leriga ytor brukar vara intressanta växtplatser för speciella mossor. Det dröjde inte länge, förrän vi identifierat *Dicranella rufescens*, *Oligotrichum hercynicum*, *Atrichum tenellum*, *Diplophyllum obtusifolium*, *Nardia scalaris* m fl. På mera igenväxande vägsidor bland gräs fanns *Lophocolea bidentata* i mängder på en lång sträcka. Vi var inte överens om till vilken kemisk grupp den unkna lukten av denna mossa skulle föras. En annan doftande mossa, *Fossombronina foveolata*, som tidigare under sensommaren funnits i mängder på Drypesjöns stränder, hade nu upplösts och försvunnit för säsongen.

För att få med ett antal vanliga skogsmossor gjorde vi korta strandhugg in i skogen.

Även några kvarlämnade cementrör och en betongbrunn granskades. *Schistidium apocarpum* och *Amblystegium serpens* hade slagit sig ned på brunnens nedre del.

En inventeringsexkursion kan inte anses fullföljd om vi inte registrerar ett antal Sphagnum-arter. En f d torvtäkt i en mosse utmed vägen gav förutsättningar för 7 arter, men utbytet kan inte anses täcka det verkliga artantalet inom rutan. Det är ej heller troligt att alla arter i vattenfallets närhet har påvisats, varför en komplettering kan vara behövlig. Området stimulerar verkligen till återbesök.

Bertil Gilsenius och **Harry Andersson** (rapportör) hade en trevlig samvaro och hämtade andlig stimulans i den beslöjade naturen i novemberdiset.

Obs, till salu!

Bryophytes of the Torne Träsk Area, Northern Swedish Lappland (1955-1956).

Ett begränsat antal av **Olle Mårtenssons** efterfrågade doktorsavhandling om mossfloran i Torne Träsk har hittats i ett förråd, vid städning (?!), på Biblioteket för Systematisk Botanik, Uppsala Universitet.

Biblioteket erbjuder nu avhandlingen i första hand exklusivt till Mossornas Vänners medlemmar. Pris (med frakt) 200:-. Beställ genom att betala summan till föreningens postgiro före maj månads utgång. Ange på inbetalningskortet vad betalningen gäller.

Inventeringsexkursioner i Göteborg våren 1990

Söndagen den 8 april. Ruta +1i. Härskogen, Härsjöarna, Stamsjön. Anmäl till Evastina, tel 031-46 24 23.

Söndagen den 22 april. Ruta +2j. Säve – Tuve, Skändla skalbank, Bärby, kalkrik lundflora vid Åseby – Askesby, bra lerslänter vid Pansarkvillen. Anmäl till Pär, tel 031-12 94 83.

Söndagen den 13 maj. Ruta -8f. Kålleröd – Lindome. Tulebosjön, Sagsjön, Avabäcken. Anmälan som ovan.

Söndagen den 20 maj. Ruta +9f. Västerlanda; Sköllunga. Del av Svartedalen med bl a Bredvattnet. Sven Bergqvist tar emot anmälningar på tel 0523-320 22 / 309 80.

Vårprogram Stockholm 1990

Söndagen den 1 april planerar vi (preliminärt) att besöka lokaler för ett antal hotade mossor, för att lära oss hur dessa växer. Kontakta Lars Hedenäs för vidare information (08-666 42 14 arb., 08-778 61 34 hem).

NBS' exkursion 1990

Nordic Bryological Societys möte i år är planerat att äga rum 2-5 november (fredag-måndag), som en långhelg i södra Sverige och Själland, Danmark.

Exkursionsområdena visar upp varierande kalksubstrat med en rik och intressant bryo-flora, vid den tid på året, då den är som bäst utvecklad. Basen kommer att vara Stensoffa och Kristiansminde biologiska fältstationer (Lunds resp. Köpenhamns Universitet). Exkursionen är också öppen för dem som inte är medlemmar i NBS, så länge som deltagarantalet inte överstiger 20 på den svenska sidan och 26 på den danska.

Välkommen till södra Skandinavien!

Nils Cronberg
Inst. f. Systematisk Botanik
Lunds Universitet
Östra Vallgatan 18-20
223 61 LUND
Tel. 046-10 89 74

Kell Damsholt
Botanisk Laboratorium
Københavns Universitet
Gothersgade 140
1123 KØBENHAVN K
Tel. 33-11 46 90

Preliminärt arrangemang:

Exkursionsområde

Det är meningen att olika områden med dels exponerad, dels något skyddad mark skall besökas. Till exempel: **Ivö Klack**, med öppen kaolinlera; **Lysbjerg** kalkgruva, med öppen kalksten; **Maltesholm**, en sluttning med förmodligen den längsta kontinuiteten av lövträd i Skåne; **Al-lindelille** skov, en björkskog på kalksten; **Bälteberga**, en ravin med å i lövskog.

Utrustning

Det kommer att finnas mikroskop och arbetsutrymme tillgängligt både på Stensoffa och Kristiansminde.

Föredrag

Vem som helst som är intresserad av att hålla ett föredrag över ett bryologiskt ämne är välkommen att göra det. Informera oss om preliminär titel, tid och nödig utrustning så tidigt som möjligt.

Kost & logi m m

På Stensoffa finns 20 bäddar och vid Kristiansminde 26 bäddar. Priset per natt är SEK 40 i Sverige och SEK 20 i Danmark, där sängkläder inte är inkluderade. Det är tänkt att deltagarna köper varm mat vid olika matställen senare på eftermiddagen; morgonmål och lunch ordnas gemensamt.

forts.

Transporter

...sker i privata bilar och deltagarna måste vara beredda att dela på förarnas bensinkostnader samt färjeavgifter.

Hur man når området

Vi förväntar oss att deltagarna skall ankomma Lund tidigt på fredag 2 november, med natt-tåg, flyg eller privat bil. Exakta tidtabeller för möjliga anslutningar kommer att delas ut senare till dem som anmäler sig. En kort exkursion anordnas på ankomstdagen. Under lördagen planeras en längre exkursion till Ivö Klack och på söndag besöker vi Bälteberga-ravinen

innan färjan avgår mot Själland. På måndagen besöks lokaler på centrala delar av Själland och på kvällen kommer det att bli återtransport till Köpenhamn (det finns en näraliggande järnvägsstation och några bilar kör tillbaka) för dem som inte vill börja hemresan så sent som tisdag morgon.

Anmälan

göres **före 1 september 1990**, till: Nils Cronberg, adress se ovan. Ange:

- sällskap med ...
- bil (och antal lediga platser)
- behov av transport under exkursionen
- önskan att hålla föredrag (+ ämne, tid & utrustning)

Exkursionshelg på Sotenäset i mellersta Bohuslän, 5-6 maj.

.....

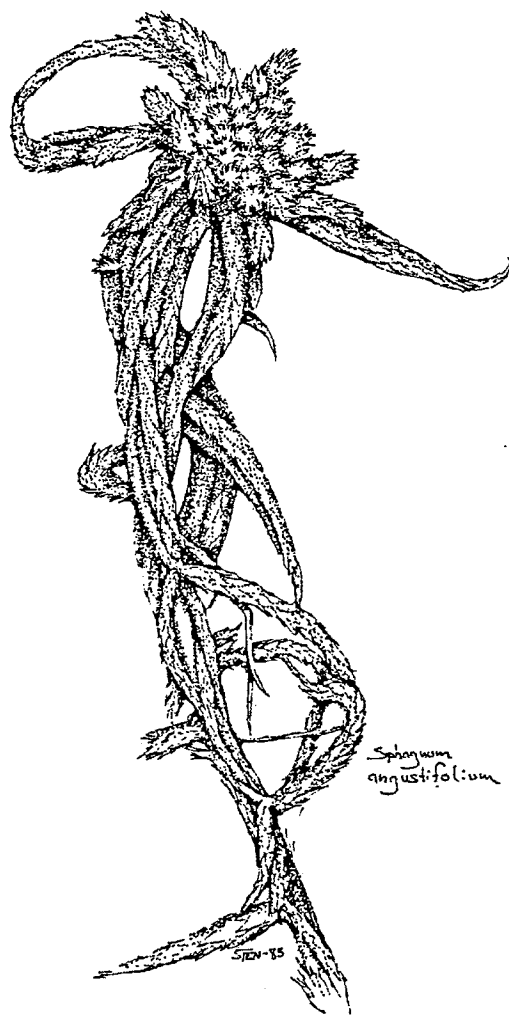
Vi besöker lokaler med oceaniska levermossor som *Barbilophozia atlantica*, *Douinia ovata*, *Scapania gracilis* och *Anastrophyllum michauxii*. Dessutom skalmarker med *Tortella*-arter och andra kalkgynnade mossor, samt havsstränder med bl a *Conardia compacta* och olika *Bryum*-arter.

Under lördagkvällen hålls Mossornas Vänners årsmöte. Se även kallelse på annan plats i tidningen

Inkvartering och mat
hos Sven Bergqvist i Kungshamn.

Anmäl
till Sven, tel. 0523-320 22.

Årsredovisning Mossornas Vänner

Verksamhetsberättelse 1989

I somras arrangerades en levermosskurs i Mossornas Vänners regi. Det blev en oerhört intensiv och inspirerande bryo-studievecka i Jämtland ledd och organiserad av kvartetten Kell Damsholt, Tomas Hallingbäck, Lars Hedenäs och Lars Söderström. Många av deltagarna bevistade dessutom Nordic Bryological Societys sommarexkursion vid Stora Blåsjön veckan innan.

Medlemsantalet var vid årets början 153 och vid dess slut 171, således har 18 nya medlemmar tillkommit.

Inventeringen av Göteborgstraktens mossflora har fått datorhjälp från Naturvårdsverket, vilket förhoppningsvis skall sätta fart på sammanställandet av detta projekt.

Den nya upplagan av "Vitmossor i Norden" blev äntligen tryckt, dessutom kom en engelskspråkig version av floran, något annorlunda uppbyggd.

Resultat 1988-1989

		1989	1988
Huvudverksamhet			
Intäkter	prenumeration	6841,00	6130,00
"	lösnummerförsäljning	1037,50	2719,80
"	Carl Stenholms fond		2400,00
"	tidskriften, övrigt	634,00	
"	ränta postgiro & bank	<u>614,36</u>	<u>486,34</u>
	SUMMA intäkter	9126,86	11736,14
Kostnader	tryckning	4462,00	5721,40
"	porto etc	2965,00	1936,30
"	tidskriften, övrigt	<u>2308,50</u>	<u>1374,40</u>
	SUMMA kostnader	9735,50	9032,10
Resultat huvudverksamhet		-608,64	+2704,04
Lokal verksamhet			
Intäkter	försäljning, vitmossflora	11046,50	220,00
"	Carl Stenholms fond	<u>5650,00</u>	
"	Bot. Föreningens fond		<u>2244,00</u>
	SUMMA intäkter	16696,50	2464,00
Kostnader	tryck av florer	15004,00	
"	bilersättning	670,00	598,00
"	övrigt	<u>4485,50</u>	<u>997,66</u>
	SUMMA kostnader	20159,50	1595,66
Resultat lokal verksamhet		-3463,00	+868,34
TOTALT RESULTAT:		-4071,64	+3572,38

Balansräkningar 1988-1989

Tillgångar

	1989-12-31	1988-12-31
Upplupna intäkter	40,00	400,00
Postgiro	4407,18	5298,42
PK-sparkonto	<u>4687,30</u>	<u>7230,40</u>
Summa tillgångar	9134,48	12928,82

Skulder och eget kapital

Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	3980,50	3703,20
Tidigare års ansamlade resultat	9225,62	5653,24
Årets resultat	<u>-4071,64</u>	<u>3572,38</u>
Summa skulder och eget kapital	9134,48	12928,82

Kommentarer till resultat 1989.

Den tunga utgiftsposten under verksamhetsåret, tryckningen av två vitmossfloror, har fört med sig att totala resultatet blivit negativt. Endast till viss del (5650 kr av 15004 kr) har tryckningen finansierats av fondbidrag.

Då endast en del av vitmossflororna ännu försålts och ytterligare intäkter här är att vänta, kommer tryckningen att till fullo finansiera sig, kanske redan under innevarande år.

Som synes bär sig tidskriften allt bättre själv, tack vare intäkterna från ett ökat antal prenumeranter. Priset per exemplar blir avsevärt lägre med en upplaga om 250 exemplar än en om 100 ex! (Efter att ha

legat fast vid 40 kr sedan 1987 så höjs dock prenumerationsavgiften något, till 50 kr för 1990.)

Det har varit praktiskt att i föreningens kassabok föra räkenskaper över tidskrift, vitmossflora och lokal florainventering tillsammans. Av organisatoriska skäl är det dock bra att kunna separera det lokala initiativet och ansvarsområdet från det som måste anses som föreningens (och dess medlemmars) huvudintresse, nämligen tidskriften. Därför har det "lokala" och "huvudverksamheten" tydliggjorts i förhållande till varandra i årets presentation av resultat.

Göteborg den 25 januari 1990

Pär Johansson / ordf

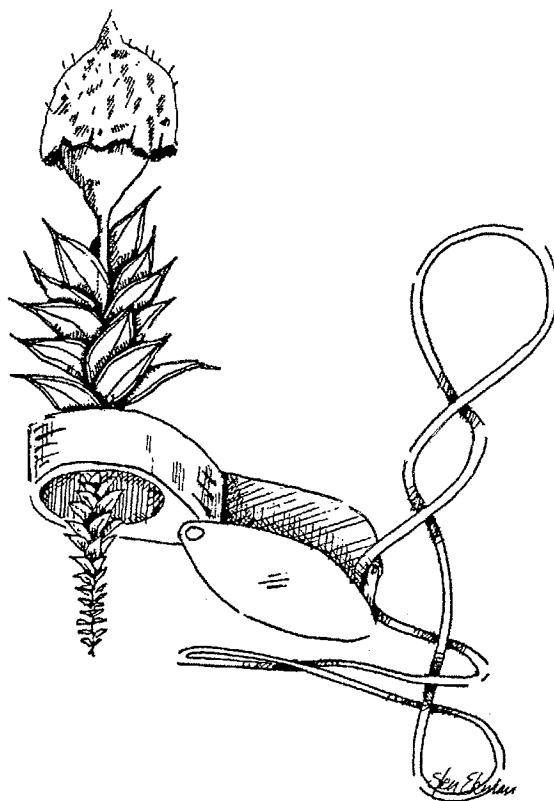
Evastina Blomgren / sekr

Revisionsberättelse

Undertecknad, utsedd att granska Mossornas Vänners räkenskaper för år 1989, får efter verkställt uppdrag avge följande berättelse. Intäkter och kostnader är ordentligt redovisade, och balansräkningen återger korrekt föreningens tillgångar och skulder. Jag vill därför tillstyrka att årsmötet fastställer den framlagda balansräkningen och beviljar styrelsen ansvarsfrihet för den tid revisionen omfattat.

Göteborg den 18 februari 1990

Gustaf Bernström

Kallelse till Årsmöte

för
Mossornas Vänner

Härmed kallas samtliga medlemmar till föreningens årsmöte,
vilket äger rum

lördagen den 5 maj 1990
hos
Sven Bergqvist, Kungshamn.

Årsmötet är kombinerat med exkursionshelgen på Sotenäset den 5-6 maj; denna är omskriven på annan plats i tidningen.

Mötets huvudfråga, jämte de obligatoriska årsmötespunkterna, är frågan om en förening av denna typ verkligen behövs (?!), och isåfall hur man på bästa sätt skall fördela ansvaret för föreningens skötsel.

Dagordning:

- §1. Mötet öppnas.
- §2. Dagordning.
- §3. Val av ordförande för mötet.
- §4. Val av sekreterare för mötet.
- §5. Val av justeringsmän.
- §6. Årsmötets utlysning.
- §7. Föregående årsmötes protokollsbeslut läses upp och kommenteras.
- §8. Rapporter från ansvariga i styrelsen.
- §9. Revisorns berättelse.
- §10. Fråga om ansvarsfrihet.
- §11. Behövs MV och hur organiserar vi bäst arbetet?
- §12. Val av styrelse.
- §13. Val av revisor.
- §14. Övriga frågor.
- §15. Mötets avslutande.

VÄL MÖTT! DIN RÖST ÄR VIKTIG!

Styrelsen